M PCD agazine

Agenda

Easter Eggs

Plug & ...play?

MP-Man

Tooltip: FSync

HTML Cursus

Autonavigatiesystemen

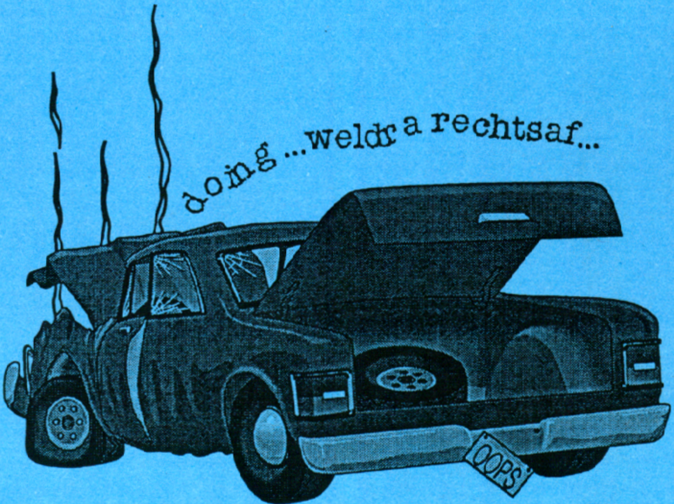

Jaargang 8
Nummer 34
September/Oktober 1998

MCS Meijers Computers & Software

Multimedia, Computers en supplies

Jeugd software & kinderen supplies

U kunt bij ons terecht voor:

Software voor kinderen vanaf 3 tot 14 jaar. Zoals educatief, inkleur en print software en natuurlijk ook spellen.Supplies zoals kindermuisjes muismatjes met stripfiguren, en andere leuke ideeén voor uw kinderen en de computer

(En natuurlijk ook voor computer-systemen en printers)

Adres:
Slangenburg 138
3328 DR Dordecht

Tel:078-651156(na 18.00)
fax: 078-6512648
Antw. App. :078-6512648

Colofon

Voorzitter
Eric Blaak, 06-53737108
(Eric@ebprod.demon.nl)

Penningmeester
Hans Meijers, 078-6511156
(mcs@cybercomm.nl)

Secretaris
Edgar van Waardenburg, 078-6734398
(0518993@PTFE22.hro.nl)

Bestuursleden
Arjan Steenbergen, 078-6146378
(A.Steenbergen@inter.nl.net)
Bas Vijfwinkel, 078-6148303
(e-mail nog onbekend)

Correspondentieadres
MSX & PC Club Drechtsteden
Slangenburg 138
3328 DR Dordrecht
Tel. 078-6511156

Donatie & Contributie
Giro 72.46.96
Rabobank 159.81.84.78
t.n.v. MPCD, Slangenburg 138,
3328 DR, Dordrecht

Redactie
Arjan Steenbergen (zie boven)

Vaste medewerkers
Bas Vijfwinkel
Edgar van Waardenburg

Met dank aan
Frank Druijff

Inzenden materiaal
Arjan Steenbergen
Mauritsweg 11
3314 JG Dordrecht
A.Steenbergen@inter.nl.net

Copyright ©1998
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of gepubliceerd worden zonder bronvermelding.

Internet
Het adres van MPCD Online is:
http://mpcd.mypage.org

Inhoud

Agenda 4
Easter Eggs 6
Plug & ...play? 8
MP-Man 10
Tooltip: FSync 13
HTML Cursus 14
Doing... Weldra schuin rechts..... 22

Agenda

LET OP: ZIE VOOR TOELICHTING THEMA-AVONDEN DE VOLGENDE PAGINA'S

Oktober

16 — **thema-avond:** *MP3 &MP-Man*
30 — clubavond met vaste items

November

13 — **thema-avond:** *TweakUI voor Windows 95*
27 — clubavond met vaste items

December

11 — **thema-avond:** *Digitale camera's*
25 — (kan veranderen) **feestavond**

Agenda

In de agenda op pagina 3 kunt u zien dat er weer thema-avonden komen. Hier een toelichting.

Thema-avonden

Het rommelt in de gelederen van MPCD. We proberen wat meer activiteiten op touw te zetten maar ook wij als bestuur hebben het drukker gekregen (goeie ouwe schooltijd!). Maar voor de komende maanden hebben we een aantal thema-avonden in elkaar gedraaid. Het is voor ons ook de eerste keer dus we moeten even zien hoe het loopt, maar we hopen dat u allen komt en het gezellig wordt. De bedoeling is dat het tussen een half uurtje en een uur gaat duren, maar ook dat kan uitlopen . Wat wel zeker is dat we hopen dat u er wat van op zal steken. Het thema neemt een stukje in beslag van de clubavond en zijn geheel op vrijwillige basis. Wie geen interesse kan op die clubavond doen wat hij zelf wil.

MP3 Thema Avond

Op de eerste thema-avond beginnen we met MP3. Zie ook de andere artikelen in het clubblad over wat nu precies MP3 is. Op deze avond willen we laten zien wat er nu mee kan en wat er de lol nu van is. Verder kunnen we een demonstratie geven van de *MP3-MAN*, het logische vervolg op de walkman en de discman.

TweakUI voor Windows95

Een handig programmatje om je windows heel wat prettiger af te stellen. Het programma is er zowel voor Windows 95 als voor Windows 98, maar we beginnen eerst maar eens met Windows 95 (Later komt Windows 98 ook nog aan de beurt). We zullen de mogelijkheden van TweakUI stap voor stap behandelen en uw zult verbaasd zijn dat Windows nog beter naar u zal luisteren en nu ook doet wat-ie moet doen.

We zullen proberen wat op papier te zetten zodat het niet het ene oor in en het ander oor uit gaat, maar als u onder begleiding uw computer wat beter af zou willen stellen, neem dan graag uw computer mee. We hebben wat monitoren van de club dus die kunt u eventueel thuis laten.

Digitale Camera's

Op deze avond gaan we eens naar digitale camera's kijken. We zullen een aantal modellen laten zien en kijken wat de verschillen zijn, want niet elke digitale camera is gelijk. Mocht u er dan eentje willen aanschaffen, dan weet u waar u een beetje op moet letten. Natuurlijk kunt op deze avond ook foto's van uzelf nemen. Die zetten we dan op een schijfje (die wel even zelf meenemen a.u.b.) zodat u er heerlijk mee aan de slag kunt.

Vaste items

Behalve de thema avonden met wisselende thema's willen we ook wat vaste items gaan organiseren.

"Virtual" means never knowing where your next byte is coming from.

Scanner

Het eerste vaste item is de scanner. Veel mensen hebben er een maar ook weer niet iedereen. Dus voor degene onder ons die er geen heeft, maar toch wel wat zou willen inscannen staat er dus een scanner om te gebruiken. Natuurlijk behalve de in te scannen dingen ook graag wat diskettes zelf mee nemen want ik neem ze niet mee. De eerste avond is nog even onder voorbehoud maar ik hoop dat tegen die tijd de computer die ik altijd meeneem weer werkt zoals hij zou moeten.

MPCD's software selectie

Behalve commerciële software is er ook veel shareware en freeware. Gratis is allang niet meer synoniem aan troep. Wij hopen om de zoveel tijd een nieuwe selectie gratis software bijeen te krijgen en die zullen we dan op een computer zetten zodat het via het netwerk te kopieren is naar uw computer. Uiteraard is ZIP en diskette ook mogelijk. Maar ga er van uit dat het soms behoorlijk wat diskettes zal zijn.

Games competition

Voor de spelletjes fanaten onder ons zullen we een games competitie gaan houden. Op de desbetreffende clubavonden zullen we dan een wedstrijdje houden met steeds een ander spel. We houden de scores nauwkeurig bij en na een tijdje roepen we een winnaar uit en we zullen kijken voor wat leuke prijsjes. De startdatum moet nog bepaald worden, maar wij zullen het u laten weten via het clubblad.

Homepages maken van A tot Z

In het clubblad staat het eerste deel van de cursus hompages maken. We beginnen helemaal bij het begin en gaan eens kijken hoe je makkelijk toch leuke dingen kunt maken. Een gezonde portie creativiteit is onmisbaar voor een mooie homepage, maar het is even zo belangrijk om te weten hoe je bepaalde dingen moet maken, want met mooie plaatjes alleen kom je er ook niet. Misschien dat ik later nog wel eens een leuke cursus in elkaar kan zetten hoe het grafische gedeelte van een homepage te maken. De meeste dingen zal ik in het clubblad laten zetten maar misschien gaan we wel wat harder dan het clubblad en dan deel ik wel het een en ander uit op de avond.
De eerste avond is nog even onder voorbehoud want de computer die ik meeneem naar de club is momenteel niet helemaal lekker. De eerste keer is het nog wel aardig om over m'n schouder mee te kijken maar later is het handiger om je computer mee te nemen en gezellig mee te doen. Dat zorgt er ook voor dat je het niet zo snel vergeet.

Suggesties

MPCD is nog steeds een club voor leden door leden. Wij als bestuur proberen er iets gezelligs van te maken, maar mocht u nog ideeën hebben, dan zijn ze altijd welkom. Dan kunnen we altijd kijken of het uitvoerbaar is.

Easter Eggs

Ook zonder Paashaas kunnen we genieten van Easter Eggs (paaseieren). Verborgen grapjes in programma's worden namelijk ook zo genoemd. Laten we maar eens wat programma's onder handen nemen...

Windows 98

1. Dubbelklik op de klok in de taakbalk
2. Ga naar het tabblad Tijdzone.
3. Houd CTRL ingedrukt
4. Klik op de landkaart op de stad 'Memphis' in Egypte.
5. Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muispijl naar 'Memphis' in Amerkia.
6. Laat CTRL en de muisknop los maar verplaats de muis niet.
7. Houd CTRL weer ingedrukt
8. Klik op de stad 'Memphis' in Amerika.
9. Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muispijl naar 'Redmond' Washington.
10. Laat CTRL en de muisknop los en zie daar...

Is je topografische kennis niet helemaal meer wat het geweest is, dan kun je onderaan deze pagina een afbeelding vinden met de precieze locaties.

Frontpage Explorer

1. Start de *FrontPage Explorer*
2. Houd de shift-toets ingedrukt
3. Kies Help, About

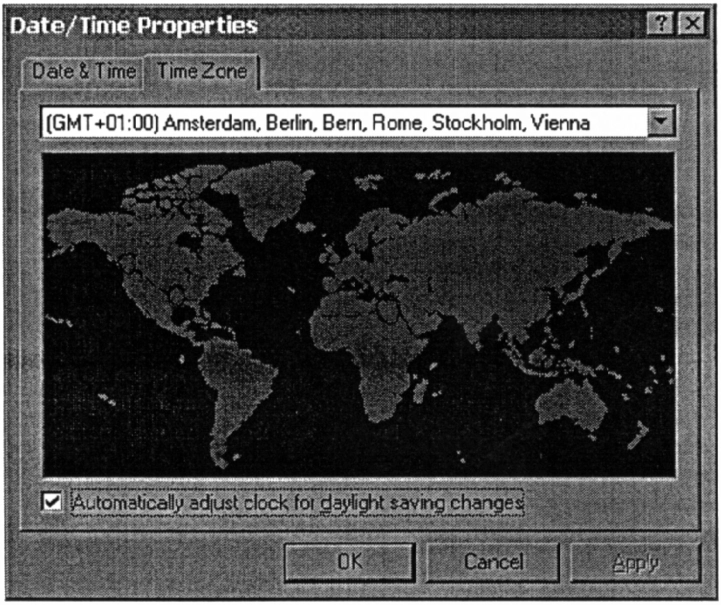

4. Klik op Ok
5. Herhaal stap 3 en 4 in totaal 3 keer, et voila!

Plus!98

1. Het paasei zit verborgen in de Deluxe CD Player.
2. Ga naar de 'edit playlist' dialoog van een willekeurig nummer.
3. Type bij de artiestnaam: *Microsoft Plus!98 Product Team*
4. Type bij de titel: *Credits*
5. Houd de CTRL-toets ingedrukt en klik op Cancel.
6. Er verschijnt nu een extra item in de lijst met albums...

Windows 98 Startmenu

1. Klik op Start, Programs en klik met de rechtermuisknop op een willekeurige shortcut (dit mag niet de MS-DOS Prompt of een Folder zijn) en kies Properties.
2. Klik op 'Change Icon' en dubbelklik op het reeds geselecteerde icoon.
3. Klik op Ok
4. Klik weer op Start. Onderaan het startmenu staat een klein pijltje. Beweeg de muis hier overheen en zie, een nieuwe menuoptie: Eject PC!

Windows 98 foutje?

1. Klik met de rechtermuisknop op een shortcut op je desktop.
2. Kies Properties en klik op Change Icon.
3. Dubbelklik op het reeds geselecteerde icoon en klik op Ok.
4. Klik met de rechtermuisknop op je desktop en beweeg de muis naar het item New...

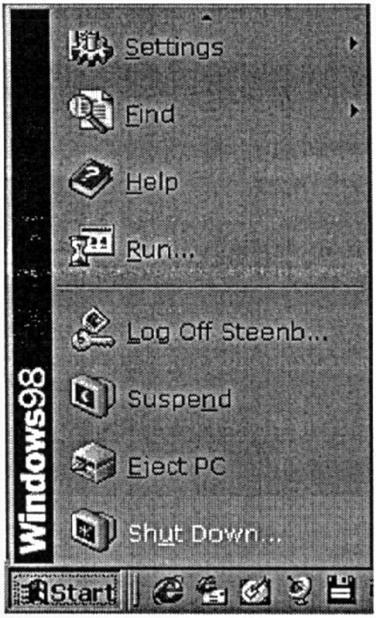

Word 95/97

1. Open een leeg document
2. Type het woord "Blue" (zonder aanhalingstekens en met hoofdletter).
3. Selecteer het woord "Blue" en maak het woord via Format, Font blauw en bold.
4. Zet de cursor aan het eind van het woord en druk op de spatiebalk.
5. Ga naar Help, About
6. Dubbelklik op het icoon aan de linkerkant van het dialoogscherm.
7. In Word 95 krijg je een lijst van alle medewerkers van het programma te zien. In Word 97 krijg je echter een heuse flipperkast!

Arjan Steenbergen

Plug & ...play?

In de toekomst zal in MPCD Magazine (hopelijk niet door mij (hint!)) meer aandacht worden besteed aan hardware. We beginnen met vragen over moederborden en CPU's.

V: Waar moet ik op letten als ik een nieuw moederbord ga kopen?
A: De kenmerken waar je een moederbord op selecteerd zijn het processortype en snelheid, de chipset, het aantal insteeksloten (ISA/PCI) en het aantal DIMM sloten.

De keus voor een moederbord wordt allereerst bepaald door het soort processor dat je er op gaat gebruiken. Processoren zijn in te delen in 3 categorieën: Intel Pentium, Pentium-klonen (AMD/ Cyrix/IDT) en Intel Pentium II. Een regel die ik vaak hanteer is: een Intel processor moet op een Intel chipset, een niet-Intel processor op een niet-Intel chipset. De enige uitzondering hierop zijn de AMD processoren; die voelen zich ook goed thuis bij een Intel chipset.

Ga je een Pentium (MMX) processor gebruiken, kies dan een moederbord met een Intel TX-chipset. De TX-chipset is de laatste chipset die Intel voor de gewone Pentium (Socket 7) processor heeft gemaakt. Een HX of VX moederbord kan ook, maar dat zijn oudere types. Een beperking van de TX-chipset is wel dat hij 'maar' maximaal 64MB geheugen ondersteunt. Meer geheugen kan je wel op het moederbord plaatsen, maar wordt niet gecached, waardoor je systeem ondanks het extra geheugen een flink stuk trager wordt. Belangrijk voordeel van de TX-chipset is bovendien dat hij DIMM's ondersteunt. DIMM's zijn tegenwoordig immers goedkoper dan SIMM's, en ook in toekomstige systemen nog te gebruiken. De verhouding PCI/ISA sloten is meestal 4/3 of 5/2. Let goed op wat de maximale processorsnelheid is die ondersteund wordt (maximaal 233MHz) en of het bord wel Pentium-MMX ondersteunt.

Pentium-klonen zoals de processoren van AMD, Cyrix en IDT draaien uiteraard ook prima op een moederbord met een Intel-chipset, maar goedkopere moederborden met een VIA of SiS chipset voldoen ook prima. Deze chipsets zijn bovendien vaak meer geoptimaliseerd voor dergelijke processoren. Om patenten van Intel te omzeilen worden soms hier en daar extra wachtlusjes toegevoegd. Voor de Pentium-klonen zijn die echter niet nodig. Persoonlijk heb geef ik de voorkeur aan een Intel-systeem, maar moet je erg op de centjes letten dan is een AMD processor (K6 of K6-2) met een VIA chipset een prima keus. En

ook hier (vooral hier!) geldt: let goed op wat de maximale processorsnelheid is die ondersteund wordt van het type processor dat je gebruikt.

Pentium II processoren zijn er in twee smaken: echte Pentium II's en de Celeron processoren. De Celeron is een budget Pentium II: je hebt dan wel een Pentium II maar de performance is slecht. Je kunt nog beter een goede Pentium-MXX 233MHz hebben dan een Celeron op 266MHz. De Celeron is zo traag omdat hij geen level 2 cache heeft. Een echte PentiumII heeft 256 of 512kB level 2 cache, maar kost dan ook wat meer. Deze meerprijs is echter zeker de moeite waard. Inmiddels is de opvolger van de Celeron verschenen: de Mendicino. Deze processor beschikt over 128 kB cache. Nog niet echt om over naar huis te schrijven, maar beter dan niets. Kan je je het veroorloven, koop dan een echte PentiumII (liefst vanaf 300MHz).

De eerste generatie Pentium II moederborden beschikte over een LX-chipset. Dit is in werkelijkheid een iets aangepaste TX-chipset. De chipset is niet geoptimaliseerd voor Pentium II en haalt dus niet uit de Pentium II wat er in zit. Momenteel zijn de BX en EX chipset de gangbare Pentium II chipsets. De EX-chipset kent heel wat beperkingen. Hij is dan ook gemaakt voor de Celeron processor. De EX-chipset kan slechts 3 PCI sloten aan en maar 2 DIMM sloten. De BX-chipset kent die beperkingen niet en kan wel 7 PCI sloten en 4 DIMM sloten aan en ondersteunt bovendien ook de 100MHz systeembus. Deze chipset heeft dus absoluut de voorkeur, ondanks de hogere prijs. Je bent sneller door je PCI sloten heen dan je denkt of hoopt. En ook hier geldt: let goed op wat de maximale processorsnelheid is die ondersteund wordt. Neem deze ruim zodat je later je systeem eenvoudig kan opwaarderen. Een 350MHz Pentium II, moederbord met BX-chipset, 100MHz systeembus + geheugen en een Intel740 of Matrox G200 AGP videokaart is een zeer mooie combinatie (doch zeker niet de goedkoopste).

Arjan Steenbergen

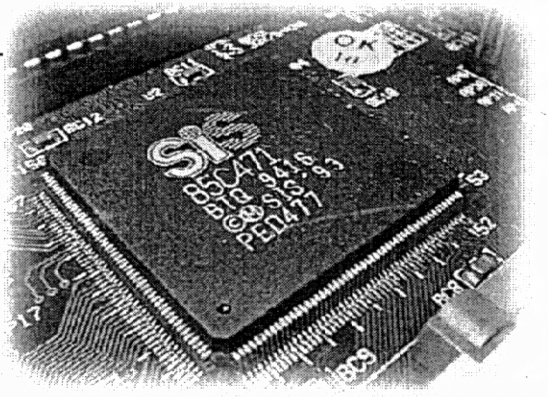

MPMan

Naar aanleiding van de demonstratie van dit nieuwe apparaatje op de clubavond van 16 Oktober hier nog wat extra informatie vanaf de website van mpman.nl.

De mpman is een semi-permanente digitale audio speler die je laat genieten van hoge geluidskwaliteit middels MPEG compressie, een prachtige audiocompressie techniek. Geen CD's of cassettes meer meedragen? De mpman is een draagbare walkman-achtige digitale audiospeler dat MP3 bestanden zonder de benodigdheden van tapes of CD's af kan spelen. De mpman gebruikt 16 MB flash geheugen dat uitbreidbaar is tot 64 MB. MP3 is een gecomprimeerd digitaal audio formaat. MP3 bestanden kunnen gecomprimeerd worden tot 1/12 van het originele formaat. MP3 bestanden zijn gemakkelijk te verkrijgen op diverse Internet sites over de gehele wereld. Je kunt ook je eigen MP3 bestanden maken door van CD op te nemen en deze wave bestanden (.wav) vervolgens te converteren naar MP3 formaat. De MP-man maakt gebruik van de kleine databestanden van CD kwaliteit, en weegt maar 65 gram (excl. 2 batterijen)

Werking

Je hebt een printerkabel, een mpman geplaatst in zijn "docking station" en MP3 bestanden op je PC nodig. Door gebruik te maken van de mpman software kun je geselecteerde bestanden van je PC over zetten naar de mpman. Zo vindt er een eenvoudige data overdracht plaats tussen de mpman en de PC via de printerkabel.

Een andere mogelijkheid van de mpman is dat de data op de mpman ook naar de pc kan worden gestuurd, waardoor je dus een opslagmedium hebt welke 64MB aan data kan verwerken en geschikt is om elk soort bestand op te slaan. Let op: de mpman software werkt alleen onder Windows 95/98

Voordelen

Nieuwe generatie digitale audio speler zonder tapes of cd's Perfecte geluidkwaliteit gegarandeerd, ook tijdens het sporten. Overslaan is onmogelijk daar de MP-man geen bewegende mechanische delen bevat. Klein, en lichter dan een pakje sigaretten. Multimedia communicatie over PC, netwerk of internet. Kan gebruikt worden als opslag me-

Computers are useless. They can only give you answers. – Pablo Picasso

Body

Geheugen	32 MB
Maximaal Geheugen	64 MB (maximum)
Afmetingen	91x70x16.5 mm (H.W.D)
gewicht	65 gram (zonder batterij)
S/N ratio	70 dB
Distortion rate	0.1%
Max. output	Hoofdtelefoon: 5MWx2
Output connector	Hoofdt. jack: 3.5 PH
Mega Base enable (MBB)	24 dB (125 Hz)
Frequentie bereik	20 Hz ~ 20 KHz
Power	Oplaadbare batterij (Slim-type DC 1.2V x 2)

Standaard (Docking Station)

Afmetingen	110x133x30 mm (W.H.D)
Power	DC 9V 500mA (Adapter)
Gewicht	80 gram

Accessoires

Draagbare tas
Paralelle poort printer kabel
Slim-type oplaadbare batterij (2)
DC adapter
Hoofdtelefoon
Installatie software

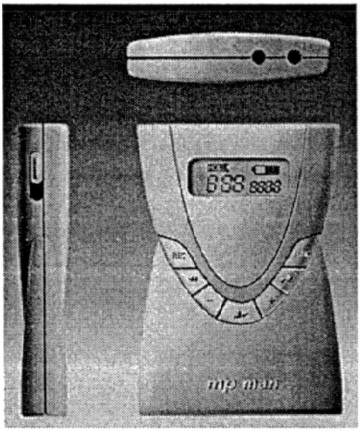

dium wanneer grote bestanden van PC naar PC overgebracht moeten worden. De kwaliteit van MP3 bestanden is gelijk aan dat van de CD. Je kan je eigen nummers samenstellen en van het internet afhalen waardoor je geen cd's meer hoeft te kopen die slechts enkele goede nummers bevatten. De MP-man is een semi-permanent product omdat het geen bewegende onderdelen bevat zoals rotaties bij cd's of cassette's.

Nieuw

Tot zover de tekst van de Nederlandse MPMan website. Op de officiële website van de Koreaanse fabrikant van al dit moois las ik de aankondiging van een opvolger van de huidige MPman. Deze wordt ergens in 1999 gelanceerd. Hier alvast de (voorlopige) specificaties:

MP-F30 Specifications

Player

- Memory: 32MB and 64MB
- Size: 58(W) x 90(H) x 22.5(D)
- LCD: Graphic Type LCD (8 characters/line x 2 lines)
- Voice Recording: 4 minutes/MB
- S/N Ratio: 70dB
- Distortion Rate: 0.01~0.1%
- Output: Headphone/5mW*2
- Output: Headphone Jack/3.5PH
- External Jack: 1-Line Out and 1-Line In
- Power: Ni-MH 1500mAh Rechargeable Battery - AA size

Accessories

- Portable Case
- Parallel Cable (25 Pin to 15 Pin)
- Battery (Ni-MH 1500mAh - AA Size)
- AC 9V 500mA Adapter
- Remote Control Earphone
- Installation CD

Characteristics

- Display MP3 music information
- Music titles in all languages (English, Korean, Japanese, ...)
- ID3-Tag and MPEG information
- Voice recording with a built-in microphone
- Listen to the recorded voice with an earphoned
- Record upto 4 hours(64MB)
- Upload a recorded file in MP-Man to a PC and replay in the PC
- Electronic memorandum
- Hold upto 1024 phone numbers memorising
- Maximum 1 million alphabets memorising and management
- Download speed 30% up compared to the previous version, MP-F10
- Auto scroll of the electronic memorandum message

Arjan Steenbergen

Tooltip: FSync

Na Windows Commander en NoteTab is deze keer de Tooltip het programma FSync, een programma dat bestanden kan synchroniseren.

Bestanden synchroniseren wil zeggen het up-to-date houden van de bestanden op twee verschillende locaties. Als je bijvoorbeeld een 'gewone' pc en een notebook hebt, dan is het handig om je 'Mijn documenten' directory op je notebook en je pc hetzelfde te houden. Om dat voor elkaar te krijgen zou je van ieder bestand moeten controleren op welke computer de meest recente versie staat en deze dan naar de andere computer te kopieeren. Dit is vaak een enorm karwei.

FSync werkt zoals je zou verwachten: je geeft een source (bijvoorbeeld je notebook) en een target locatie (bijvoorbeeld je pc) op en je kiest de functie *Compare*. Na enig denkwerk verschijnt er een lijst waarin wordt aangegeven welke bestanden verschillend zijn op de beide locaties. Kies je vervolgens voor *Synchroniseren* dan worden beide locaties bijgewerkt.

Het programma kent zeer veel mogelijkheden.

Uiteraard kun je zelf bepalen welke bestanden moeten worden bijgewerkt. Verder kun je filters toepassen om zo slechts een bepaalde selectie bestanden te synchroniseren.

Standaard kijkt het programma alleen naar de datum, tijd en grootte van het bestand om te zien of het veranderd is op de andere locatie. Je kunt echter ook een 'binary compare' inschakelen. In dat geval worden de bestanden byte voor byte vergeleken.

Het programma is zelfs zo slim om met tijdverschillen rekening te houden. FSync werkt snel, safe en simpel. Aanrader dus.

Arjan Steenbergen

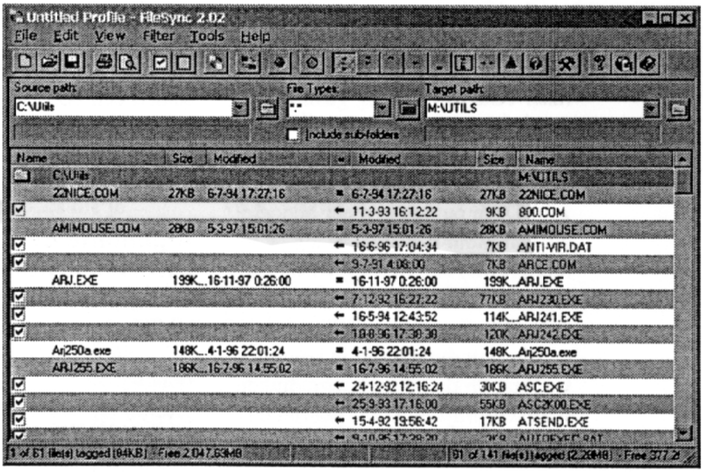

HTML van <A> tot homepage

HTML is het formaat waarin internetpagina's gemaakt worden. Behalve de tekst en plaatjes die je op het scherm ziet zijn er een behoorlijk aantal zogenaamde stuurcodes die bijvoorbeeld de kleur van de letters of de grootte van de letters veranderen. Door goed gebruik van deze codes kan je een gewone saaie homepage omtoveren in een leuke homepage. Echter, behalve het kunnen gebruiken van de HTML stuurcodes moet je ook beschikken over wat creativiteit en originaliteit indien je de homepage wil oppoetsen. Er is veel mogelijk met de HTML codes maar ook weer niet alles. Daarvoor moet je bij Javascript zijn. Java is echter een programmeertaal en heel wat lastiger onder de knie te krijgen. Ik wil dus voor het gemak beginnen met de basis HTML codes en mocht het later zover komen, dan wil ik wel met Javascript aan de slag gaan. Maar laten we eerst maar eens aan de slag gaan met de basis van HTML, daarna volgen de leuke dingen van HMTL zoals plaatjes en kleurtjes vanzelf. Deze cursus is meer bedoeld als een klein naslagwerk als je met HTML aan de slag wilt gaan. Ik zal de belangrijkste en meest gebruikte functies uitleggen maar er zijn ook dingen die ik bewust weglaat omdat je sommige dingen waarschijnlijk niet zal gebruiken bij een normale homepage.

Wat hebben we nodig?

Voor het editten van een homepage hebben teksteditor nodig en Netscape Navigator. We kunnen de HTML pagina's in elkaar zetten met de teksteditor en dan kunnen we ze bekijken met Netscape Navigator. In het menu 'File' zit een optie 'Open file'. Daarmee kan je een HMTL file selecteren en zal Navigator laten zien wat het wordt. Dan zie je meteen of het correct is of niet. Je kunt in plaats van Navigator ook Internet Explorer gebruiken maar alle voorbeelden zijn getest in Netscape Navigator.

Bij het behandelen van elke functie zal ik zover mogelijk het eerste commando bij de kop vermelden. In sommige gevallen moet je dan nog wel weer afsluiten met hetzelfde commando met een backslash ervoor.

De basis HTML codes zijn misschien een beetje saai in het begin maar later komen ook de leukere dingen dus niet te snel afhaken!

Algemene opbouw van een HTML document

De algemene opbouw van een HMTL document is als volgt:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE> titel </TITLE>
</HEAD>
```

```
<BODY> tekst van het document
</BODY>
</HTML>
```

Zoals je misschien wel in de gaten hebt wordt alles opgedeeld in blokken. Alles wat tussen <HTML> en </HTML> staat zal door de computer als HTML code worden beschouwd. Alles wat tussen <HEAD> and </HEAD> staat is de kop van het document. Direct na </HEAD> komt altijd <BODY> met vervolgens de hoofdtekst van het document en dat wordt vervolgens weer afgesloten door </BODY> . Dit is een basis om een document op te bouwen. Zoals je ziet wordt een <code> altijd afgesloten met een </code>. Hiermee geef je aan van waar tot waar een bepaalde functie of optie actief is. Later zullen we nog veel meer codes tegenkomen. We kunnen nu proberen dit basis document in te voeren met onze HTML editor. Het voordeel is dan dat we ook kunnen testen of er daadwerkelijk komt te staan wat we willen.

Koppen <H1>...<H6>

Grote letters voor een kop kunnen als volgt gemaakt worden. De tekst die je als kop wilt gebruiken moet je tussen de codes <H1> en </H1> plaatsen. Nu zal de computer er grote vette letters van maken. De grootte van de kop hangt af de codes die je gebruikt. Wil je een kop die kleiner onder de bovenstaande kop plaatsen dan kan je die tekst tussen <H2> en </H2> zetten. Zo kan je 6 niveau's van groottes van koppen gebruiken. De grootste kop is dus <H1> en de kleinste kop is dus <H6>. Als je de tekst van de volgende listing tussen <BODY> en </BODY> van het basis document plaatst dan zal je de verschillende groottes duidelijk kunnen zien.

```
<H1> Kop niveau 1 </H1>
<H2> Kop niveau 2 </H2>
<H3> Kop niveau 3 </H3>
<H4> Kop niveau 4 </H4>
<H5> Kop niveau 5 </H5>
<H6> Kop niveau 6 </H6>
```

Witregels <P>

Witregels in een tekstverwerker maak je eenvoudig door op Enter te drukken. Bij HTML werkt dit echter niet. Je kan nog zo vaak op Enter drukken in de editor maar de computer plakt alles gewoon weer aan elkaar. Wil je een witregel toevoegen dan voeg je het commando <P> toe en de computer zal een witregel invoegen. De volgende tekst toe aan het basisdocument.

```
Nu volgt een witregel.<P>
Hierboven staat een witregel maar
het maakt niet uit
hoe je de tekst
in
de editor typt want
de computer plakt het allemaal
aan elkaar tenzij <P> je het
juiste commando gebruikt.
```

Nieuwe regel

Omdat de computer alle tekst achter elkaar zet kan je met het commando <BR> naar een volgende regel springen. Zie de volgende tekst voor de werking van dit commando. Als je dit toevoegd aan het het basisdocument zie je waarschijnlijk wel hoe het werkt.

```
Dit staat op een regel.Nu gaan we
naar een nieuwe regel. <BR> Dit
staat op een nieuwe regel.
```

Lettergrootte <BASEFONT SIZE=x>

De grootte van de letters kan met het commando <BASEFONT SIZE=x> ingesteld worden. Voor x kan je een getal tussen de 1 en 7 invullen. De standaard lettergrootte is gelijk aan SIZE=3. Wil je alleen een bepaald gedeelte van je tekst in een andere grootte dan kan je het commando <FONT SIZE=x> gebruiken. Het gedeelte waaraan je een andere groote wilt toekennen moet je wel afsluiten met </FONT>. Voor x kan je ook hier een getal tussen de 1 en 7 invullen.

```
Dit is normaal, gelijk aan 3. <BR>
<BASEFONT SIZE=4> Nu is het
grootte 4. <BR>
<FONT SIZE=1>Grootte 1</FONT><BR>
<FONT SIZE=2>Grootte 2</FONT><BR>
<FONT SIZE=3>Grootte 3</FONT><BR>
<FONT SIZE=4>Grootte 4</FONT><BR>
<FONT SIZE=5>Grootte 5</FONT><BR>
<FONT SIZE=6>Grootte 6</FONT><BR>
<FONT SIZE=7>Grootte 7</FONT><BR>
En dit is weer grootte 4.
```

Grotere letters <BIG>

Om in een tekst gewoon wat grotere letters te gebruiken kan je de tekst die groter moet worden tussen <BIG> en </BIG> zetten. Dan zal de tekst, vergeleken met normale grootte van de letters, iets groter worden afgedrukt.

```
Dit is normaal.
<BIG>Dit is groter</BIG>
```

Kleinere letters <SMALL>

Tegengesteld is ook mogelijk. Dan moet je de tekst tussen <SMALL> en </SMALL> zetten.

```
<BIG>Dit is groter.</BIG>
Dit is normaal.
<SMALL>Dit is kleiner</SMALL>
```

Vet <B>, cursief <I>, onderstreept <U> en knipperend <BLINK>

Misschien als je naar het voorbeeld kijkt dat je wel doorhebt hoe deze commando's werken. Let er wel op dat je steeds afsluit met een '/'. Let er ook op hoe je meerdere functies combineert. Het eerste commando wordt als laatste gesloten. Dus

```
<commando1>
  <commando2>TEKST</commando2>
</commando1>
```

```
Dit is normaal.<BR>
<B>Dit is vet.</B><BR>
<I>Dit is cursief.</I><BR>
<U>Dit is onderstreept.</U><BR>
<BLINK>Dit knippert.</BLINK><BR>
<B><I><BLINK><U>
  DIT DOET ALLES
</U></BLINK></I></B><BR>
```

Superscript <SUP> en subscript <SUB>

Superscript is het omhoog zetten van een stukje tekst ten opzicht van de zin waarin hij staat. Subscript duwt de tekst een stukje omlaag. Superscript krijg je door de desbetreffende tekst tussen ^{en} te zetten. Subscript krijg je door de desbetreffende tekst tussen _{en} te plaatsen.

```
Dit is <SUP>Superscript</SUP><BR>
Dit is <SUB>Subscript</SUB><BR>
```

Centreren en uitlijnen <DIV ALIGN="xxxx">

Met de HTML codes is het mogelijk om een zin of tekst te links, rechts of gecentreerd neer te zetten. De tekst zal normaal links gecentreerd worden dus aan de linkerkant van het scherm beginnen. Wil je hem anders hebben

dan kan je het commando '<DIV ALIGN="xxxx">' gebruiken. Voor xxxx kan je center (gecentreerd), left (links) of right (rechts) invullen. Je moet het woord of de tekst afsluiten met '</DIV>'. Uit het voorbeeld kan je wel opmaken hoe deze functie werkt. Verder kan je een tekst ook centreren door hem tussen de codes <CENTER> en </CENTER> te zetten.

```
<DIV ALIGN="right">Dit
is<BR>rechts-uitgelijnd</DIV>
<DIV ALIGN="left">Dit is<BR>links-
uitgelijnd</DIV>
<DIV ALIGN="center">Dit staat in
het midden</DIV>
<CENTER>Dit ook!</CENTER>
```

Inspringen <BLOCKQUOTE>

Als laatste van de basisfuncties hebben we een functie om de tekst in te laten springen. Als je de tekst tussen <BLOCKQUOTE> en </BLOCKQUOTE> zet dan wordt de tekst automatisch ingesprongen.

```
Dit is normaal
<BLOCKQUOTE>Dit is een ingespron-
gen zin</BLOCKQUOTE> En nu is het
weer normaal
```

Kleurtjes <BODY xxxx="kleur">

Het aantrekkelijk maken van homepages kan je heel goed doen met gebruik van kleuren. Je kan van een aantal dingen de kleuren veranderen. Dit zijn de kleuren van de letters, de achtergrond, de 'links'. Normaal zal de kleur van de letters zwart zijn en de kleur van de achtergrond is wit. Je kan de kleuren van de verschillende dingen in het hele document instellen met het commando <BODY xxxx="kleur">. Voor 'xxxx' kan je de volgende dingen invullen:

<u>TEXT</u>: de normale tekst
<u>LINK</u>: de 'links' in de tekst (een link is een woord dat zodra je het aanklikt je naar een ander deel van de tekst of een andere hoofdstuk brengt)
<u>VLINK</u>: een link die al bekeken is (hiermee weet de gebruiker of hij bijvoorbeeld een bepaald hoofdstuk of deel van je homepage al gezien heeft.)
<u>ALINK</u>: de actieve link
<u>BGCOLOR</u>: kleur van de achtergrond.

Voor 'kleur' kan je de volgende dingen invullen :

black = zwart
red = rood
green = groen
yellow = geel
blue = blauw
magenta = magenta
cyan = cyaan
white = wit
purple = paars
gray = grijs
brown = bruin
orange = oranje
turquoise = turquoise
pink = roze
beige = beige

Dit zijn de basiskleuren. Als je een iets lichtere of donkere tint wil kan je ook de termen 'light' en 'dark' gebruiken. Bijvoorbeeld voor lichtpaars zou het dan 'lightpurple' worden en voor donkerblauw zou het dan 'darkblue' worden. Als je dan nog een andere tint wil kan je de kleuren zelf instellen via RGB waardes

met “#RRGGBB” in plaats van “kleur”. Voor RR,GG en BB kan je een hexadecimale waarde tussen 00 en FF invullen en zo heb je beschikking over de 16 miljoen kleuren.

Alleen een gedeelte van de tekst een bepaalde kleur geven kan ook door de tekst tussen de comman-do‘s <FONT COLOR="kleur"> en </FONT> te zetten.

Alle opties zijn in een voorbeeld verwerkt.

```
<BODY TEXT="blue" LINK="green"
VLINK="darkgreen" ALINK="white"
BGCOLOR="pink">
Deze tekst is blauw.<BR>
<FONT COLOR="brown">Dit is
bruin.</FONT><BR>
<FONT COLOR="darkgreen">Dit is
donker groen</FONT><BR>
<FONT COLOR="#FF0000">Dit is
rood.</FONT><BR> En dit is weer
gewoon blauw.<BR>
</BODY>
```

Plaatjes <IMG SRC="xxxxx">

Het wordt natuurlijk allemaal nog veel leuker met plaatjes. De vol-gende type plaatjes kunnen ge-bruikt worden: *.gif (GIF plaat-jes) *.jpg of *.jpeg of *.jpe (JPEG plaatjes) *.xbm (X-Bitmap plaat-jes) Plaatjes versturen via het internet duurt langer naarmate de plaatjes groter worden dus let er vooral op dat je niet teveel plaatje gebruikt. Probeer een goede ba-lans tussen een mooie opmaak en het snel verschijnen van je home-page te vinden. Heel veel plaatjes kan het heel mooi maken maar het kan dan ook soms minuten duren voordat je eindelijk de hele homepage ziet. De plaatjes kan je in je tekst toevoegen met het commando <IMG SRC="plaatje"> Voor “plaatjes” moet je de naam van het plaatje plus de eventuele path invullen. Je kan ook weer een hele berg opties meegeven, die moet je achter de naam van het plaatjes zetten.

ALT="tekst" : nu wordt ook een tekst neergezet. Sommige brow-sers laten of kunnen geen plaatjes laten zien (of sommige mensen willen in verband met de down-load snelheid geen plaatjes heb-ben). Met dit commando ver-schijnt er `tekst` op de plaats van het plaatje.

ISMAP: Dit is voor aanklikbare plaatjes. Hierop kom ik later nog uitgebreid terug.

WIDTH=x : Dit is informatie voor de browser. Als hij de breed-te weet kan hij sneller het docu-ment opmaken. Voor x moet je de breedte van het plaatje invullen.

HEIGHT=y : Dit is hetzelfde als voor het commando hierboven alleen dan voor de hoogte van het plaatje. Voor y kan je de hoogte invullen.

BORDER=x : Hiermee laat je de computer een rand kader om het plaatje zetten. Voor x kan je de dikte van het kader invullen.

VSPACE=x : Hiermee kan je de horizontale witruimte tussen het plaatje en de tekst instellen. De grootte van de witruimte vul je in in x.

HSPACE=y : Dit is hetzelfde als het commando hierboven maar dan voor de vertikale wirtuimte. De waarde vul je in in y.

ALIGN=xxx : Hiermee zet je het plaatje op een bepaalde plaats. Voor xxx kan je de volgende dingen invullen:

LEFT: Het plaatje staat nu links

en de tekst (indien aanwezig) gaat verder aan de rechterkant.
RIGHT : Het plaatje staat nu aan de rechterkant.
TOP : De bovenkant van het plaatje komt nu terhoogte van de tekst te staan.
MIDDLE : Het plaatje komt nu met het centrum op gelijk hoogte met de tekst te staan.
BOTTOM : De onderkant van het plaatje komt nu op gelijke hoogte met de tekst te staan. Standaard staat deze functie op `BOTTOM`.

```
<CENTER>
<H1><IMG SRC="plaatje.gif"
ALIGN=BOTTOM>PLAATJE!!</H1>
</CENTER>
<IMG SRC="plaatje.gif" ALIGN=LEFT
ALT="plaatje!">
<IMG SRC="plaatje.gif" ALIGN=RIGHT
BORDER=5>
<IMG SRC="plaatje.gif"
ALIGN=MIDDLE> Veel plaatjes!
```

Achtergrond <BODY BACKGROUND="xxxx">

In plaats van een eentonige achtergrond kan je ook de achtergrond met een plaatje behangen. Dit kan door aan het <BODY> commando BACKGROUND = "plaatje.gif" toe te voegen.

```
<BODY BACKGROUND="plaatje.gif">
<H1>Hier begint de tekst</H1>
</BODY>
```

Scheidingslijnen <HR>

Je kan scheidingslijnen gebruiken om de tekst beter leesbaarder te maken. Een standaard scheidingslijn kan je eenvoudig toevoegen met het commando <HR> Maar je kan ook een aantal opties meegeven. SIZE=x: Hiermee kan je de dikte van de lijn instellen. WIDTH=x%: Hiermee kan je de breedte van de lijn instellen. De x is een percentage tussen de 1 en 100.
ALIGN=CENTER: Dit centreert de lijn (standaard instelling).
ALIGN=LEFT: De lijn komt aan de linker kant. ALIGN=RIGHT: De lijn komt aan de rechterkant.
NOSHADE : De lijn heeft geen 'schaduw'.

In het voorbeeld worden de verschillende opties duidelijker.

```
<H1> Dit zijn voorbeeld lijnen :
</H1>
<HR>
<NR NOSHADE>
<HR SIZE=8>
<HR WIDTH=50% ALIGN=LEFT>
<HR WIDTH=50%>
<HR WIDTH=50% ALIGN=RIGHT>
```

Wordt vervolgd

Tot zover de basis HTML codes. Volgende keer ga ik verder over hyperlinks.

Bas Vijf-

Bas Vijfwinkel

Bob Roos – PRINT REFILL

Van Coothstraat 25
5281 CT BOXTEL
Tel: 0411-683513 **(13.00 – 21.00 uur)**
Fax: 0411-683513
Mobiel: 06-55730444
E-mail adres: roosprintrefill@hetnet.nl

****

GEREVISEERDE CARTRIDGES

Hewlett Packard 51626A	*f* 35,00	Canon BC-01	*f* 35,00
Hewlett Packard 51629A	*f* 40,00	Canon BC-02	*f* 35,00
Canon BX-2	*f* 35,00	Canon BX-3	*f* 45,00

COMPATIBLE INKJET CARTRIDGES

Canon BCI-10 zwart 3 st.	*f* 25,00	Epson SO20025 zwart	*f* 20,00
Canon BCI-11 zwart 3 st.	*f* 25,00	Epson SO20034 zwart	*f* 25,00
Canon BCI-11 kleur 3 stuks	*f* 35,00	Epson SO20036 kleur	*f* 40,00
Canon BJI 642 zwart	*f* 25,00	Epson SO20047 zwart	*f* 25,00
Canon BJI-201 zwart hc	*f* 15,00	Epson SO20049 kleur	*f* 45,00
Canon BJI-201 c/m/y p.kleur	*f* 15,00	Epson SO20089 kleur	*f* 45,00
Canon BJI-643 zw/c/m/y p.kl.	*f* 25,00	Epson SO20093 zweur	*f* 30,00
Canon BCI-21 zwart	*f* 15,00	Epson SO20097 kleur	*f* 50,00
Canon BCI-21 kleur	*f* 30,00	Epson SO20108 zwart	*f* 35,00
		Epson SO20110 Photo	*f* 45,00
		Epson SO20138 zw/kl	*f* 35,00

NAVULSETS

Canon BC-01/02	*f* 25,00		
Canon BJC600 zwart	*f* 25,00	Canon BJC4000 zwart	*f* 25,00
Canon BC-600 kleur	*f* 45,00	Canon BJC4000 kleur	*f* 45,00
HP516926A zwart	*f* 25,00	HP51629A zwart	*f* 25,00
HP51625A kleur	*f* 45,00	HP51649A kleur	*f* 45,00

FLESSEN INKT

250 ml. zwart HP500 serie	*f* 45,00	250 ml.zw. Canon BC02	*f* 45,00
500 ml. zwart HP500 serie	*f* 75,00	500 ml.zw. Canon BC02	*f* 75,00
500 ml. zwart HP600 serie	*f* 75,00	100 ml.zw. Canon 4000	*f* 25,00
1000 ml. zwart HP500 serie	*f*135,00		

Lint NMS1421/31,VW0030 *f* 11,50

eventuele verzendkosten *f* 10,00

P.S. Wij leveren ook Rebuil-tonercartridges.

september 1998

	PRIJZEN SPECIALE PAPIER PRODUCTEN	Prijs per stuk
Color-spray	**Color Protection Spray** Voor o.a. waterproof maken van fotopapier en CD-ROM labels.	*f* 17,95
P12001	**Transparanten. Verpakt per 10 vel.** Speciaal voor InkJet- printers. T.b.v. overheadprojector.	*f* 19,95
P12004	**Glossy papier. Verpakt per 10 vel.** Hoogglans polyesterfilm met inkthechtlaag. Voor fantastische Full-Color fotoafdrukken. Ook geschikt voor Epson 720 DPI printers.	*f* 19,95
P12005	**100% Watervast heavy papier (180 gram)Verpakt per 10 vel.** Is na een droogtijd van 30 min. Absoluut watervast. Dit moet u zien om het te geloven. Voor fotoafdrukken van super kwaliteit. Max. 1440 Dpi.	*f* 19,95
P12006	**Extra heavy papier (170 gram) Verpakt per 50 vel.** Voor alle inkjet- printers, Dubbelzijdig bedrukbaar, door deze eigenschap, zeer geschikt voor bedrukken van menukaarten, prijskaarten enz.	*f* 39,95
P12009	**Heavy papier (140 gram) Verpakt per 50 vel.** Geschikt voor alle inkjet-printers. Voor het vervaardigen van menu's, uitnodigingen enz. Dubbelzijdig bedrukbaar.	*f* 29,50
P12014	**Transfolith. Verpakt per 5 vel.** Zelf op textiel afdrukken. Incl. Nederlandstalige handleiding.	*f* 29,50
P12015	**Transfolith. Verpakt per 10 vel.** Zelf op textiel afdrukken. Incl. Nederlandstalige handleiding.	*f* 47,50
P12017	**Gloss-Card Color Heavy. Hoog glanzende zware papiersoort (200 gram) Verpakt per 10 vel.** Voor zeer fraaie grafische kleur- afdrukken (b.v. foto's). Geschikt voor 720Dpi resolutie. Door het hoge gramsgewicht te gebruiken als materiaal voor visitekaartjes.	*f* 17,95
P12032	**CD-R Labels type PressIt 25 vel, 50 stuks diam. 118mm. 360 Dpi** Hoge kwaliteit max. 360 Dpi, Uitstekend geschikt voor InkJet printers.	*f* 14,95
P12033	**CD-R Labels type PressIt 25 vel, 50 stuks diam. 118mm. 720 Dpi** Hoge kwaliteit max. 720 Dpi, Uitstekend geschikt voor InkJet printers.	*f* 19,95
	Prijzen incl. 17,5% BTW, Prijswijziging voorbehouden.	September 1998

Doing... Weldra schuin rechts

Frank Druijff schreef een tijdje terug in PC Active een verhaal over routeplanners op de pc. In dit artikel bekijkt hij alternatieven. Vanwege de omvang is het artikel in een aantal stukken verdeeld

In PC-Active schreef ik over routeplanners, maar de zinnige alternatieven kwamen maar beperkt aan bod. Velen zullen deze andere wegwijzers prefereren boven zo'n standaard pc-programma. De Psion is geen 'normale' pc en ook daarvoor is een routeplanner gemaakt. Net zoals voor Windows CE computers. Navigatiesystemen ingebouwd in auto's, werkend met satellietinformatie zijn luxe, maar hun prijskaartjes vertonen aanzienlijk hogere bedragen en dan kijken we wel naar de meerprijs en rekenen de auto in kwestie niet mee... Dezelfde systemen zijn er ook voor op het water en zelfs de fietser en wandelaar kan - als hij genoeg batterijen meesleept - zich elektronisch laten leiden.

Navigatiesystemen

De meeste routeplanners gebruikt u om een reis per auto te plannen. Een aantal bedrijven trok de enig juiste conclusie en ontwikkelde een systeem voor in de auto. In principe is dat ideaal, want dan is hij er op het moment dat u hem nodig hebt. Verder worden de aanwijzingen mondeling gegeven, dus u hoeft niet met de ogen naar de kaart of routebeschrijving, al zijn de navigatiesystemen wel met een schermpje uitgerust waar u aanwijzingen kunt zien. Wij hebben met diverse auto's rondgetoerd om u te kunnen vertellen wat de mogelijkheden op de markt zijn. Veel merken leveren een 'eigen' systeem, soms een echt eigen ontwerp en soms alleen een ander merkplaatje en vaak iets daar tussenin. We gaan daarom niet alle automerken af en proberen alleen de systemen de revue te laten passeren die echt verschillen. Door het aantal fabrikanten en leveranciers is het haast onbegonnen werk alles te beschrijven. Daarbij zijn wij er van overtuigd dat uw autokeuze nauwelijks beïnvloed zal worden door de kwaliteiten van het navigatiesysteem.

We hebben in dit geval te maken met diverse hardwarecomponenten die al of niet gecombineerd worden met andere eventueel al aanwezige apparatuur en twee soorten software. Aan de invoerkant zien wij sensoren in de auto voor snelheid en richting, een GPS-ontvanger voor de plaatsbepaling, een cd-speler voor sofware en kaartgegevens en een toetsenbordje, meestal in de vorm van een afstandsbediening met een cursorbediening en een paar extra knoppen. Aan de uitvoerzijde een audio-keten om de berichten hoorbaar te maken en een display om het te tonen. Het

geluid kan natuurlijk via de autoradio komen, dat is een kwestie van koppelen als de onderdelen geschikt zijn. Dit koppelen zal voor optimaal gebruik ook moeten als het navigatiesysteem zijn eigen audio heeft om de radio te kunnen 'muten' als er iets gezegd wordt. Het videodisplay is nog niet echt ingeburgerd in de auto en een navigatiesysteem zal dus niet vaak aan een bestaand systeem gekoppeld kunnen worden, maar omgekeerd is het natuurlijk wel leuk dat als u een navigatiesysteem met leuk klein kleurenscherm hebt, u daar een tv-tuner aan kunt koppelen of de Nintendo. Tot slot is er natuurlijk de centrale processing eenheid. Het GPS draagt in veel mindere mate bij aan de werking van zo'n navigatiesysteem dan de hype daaromheen u wil doen geloven. Het klinkt natuurlijk erg geavanceerd dat uw positie wordt bepaald aan de hand van de signalen die een wereldomspannend net van satellieten geeft, maar in feite is de verplaatsing van uw auto, die wordt vergeleken met de kaartgegevens op de cd veel belangrijker. Als u ergens rechtsaf slaat waar volgens uw GPS-positie geen weg is, maar vijftig meter verder wel, zal de positie gecorrigeerd worden tot op die weg. Toch gebeurt dit niet storend, want meermalen reden wij volgens de kaart in een weiland, terwijl het in werkelijkheid een net nieuw aangelegde weg betrof.

We laten de techniek even liggen en laten de werking in de praktijk zien. U wilt naar een willekeurig adres in Nederland. U geeft uw bestemming op door met de cursortoetsen van de afstandbediening de juiste letters te kiezen. Dit lijkt lastig, maar gaat in de praktijk meestal vlot, omdat u alleen de adressen kunt kiezen die in het bestand staan. U kiest meestal uit een tot enkele letters beperkt groepje. Lastig adressen als Ds. J. de Visserplein blijken op meer dan een manier te vinden en leveren weinig problemen. Een groot verschil met de routeplanners op pc is dat u geen vertrekpunt hoeft op te geven: het systeem weet tenslotte waar u bent. Zodra dat de bestemming is ingegeven kunt u het systeem een route laten bepalen en vrij vlot krijgt u de eerste aanwijzing. Springt net het licht op groen en u kreeg nog geen aanwijzing kunt u toch alvast vertrekken. Natuurlijk met het risico dat u net de verkeerde kant opgaat, maar de systemen voelen wat u doet en passen indien nodig de route vanzelf aan. De aanwijzingen krijgt u door een

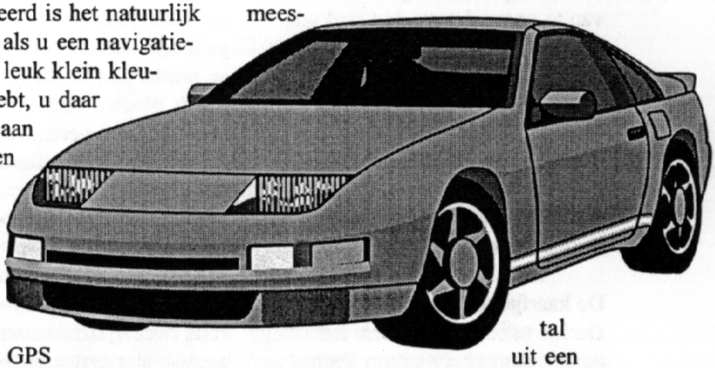

prettige damesstem te horen, maar u kunt ook op het schermpje kijken. De verkeersveiligheid is er natuurlijk het meest bij gebaat dat u luistert, het scherm kan afleiden, maar als het scherm goed is opgesteld, zijn de aanwijzingen op het scherm in een flits te zien. Het scherm kan de aanwijzingen zowel normaal met noord boven als in de rijrichting tonen. Vooral dat laatste bleek al snel heel prettig. Wij meenden van te voren dat we dan snel ons richtingsgevoel zouden kwijtraken, maar dat viel enorm mee. Enerzijds door de kompasnaald en anderzijds door de naam van de straat waarin wij reden. Zoekt u zelf ook zo vaak vergeefs naar straatnaambordjes? Met de geteste systemen niet meer.

De kaartgegevens komen van slechts twee producenten: het Amerikaanse Navigation Technologies en het Belgische Tele Atlas. Het lijkt erop dat de eerste de tweede volledig overvleugelt en daarom beginnen wij de rondgang door de navigatiesystemen met Carin, dat met Tele Atlas werkt. Carin kan echter in tegenstelling tot de andere systemen ook met NavTech werken, maar ons systeem werkte daar niet mee. De gegevens van Tele Atlas lijken veel vollediger dan die van NavTech. Toch kennen de diverse systemen die Navtech materiaal gebruiken verschillen. Bij de gegevens van dit voorjaar - toen wij testten - waren Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven volledig 'bestraat' en waren verder alle hoofdwegen opgenomen. De overige wegen waren weliswaar bekend, maar niet gecontroleerd of op de kaart opgenomen. We konden soms wel een route uitzetten naar een bepaalde straat, maar als we in de buurt kwamen, hield het navigatiesysteem zijn mond. Soms stonden de wegen wel op de kaart, maar als we ze insloegen werd de straatnaam niet gemeld. Bij zowel NavTech als Tele Atlas ontbraken nog gegevens omtrent afslagverboden en omdat alle leveranciers zeiden steeds nieuwe versies van de gegevens te leveren, raden wij u aan een en ander voor aanschaf te verifiëren.

Carin

Wij konden een dagje toeren in een demonstratie-auto waarin zelfs twee systemen waren ingebouwd. Het systeem werd oorspronkelijk onder Philipsvlag ontwikkeld, maar de divisie Car Systems werd begin dit jaar overgedaan aan Mannesmann VDO. Wij haalden de wagen echter bij Philips op en ook het apparaat zelf vermeldt deze merknaam. Het systeem is er in enkele varianten, de duurste (Carin 520) is een stand-alone systeem met een kleurenchermpje en de twee goed-

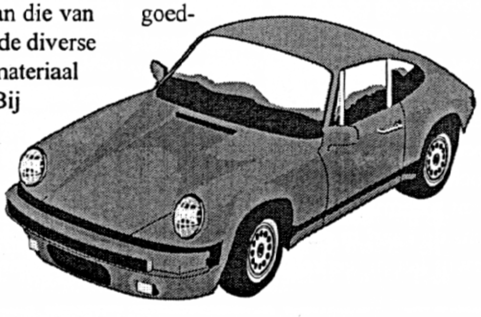

kopere en hebben een mini zwart/witscherm en zijn gecombineerd met een autoradio. Die laatste is op zijn beurt gecombineerd met een cassette- (Carin 430) of cd-speler (Carin 440). In alle gevallen hebt u daarnaast nog een extra cd-speler voor software en data, die echter ver weg ingebouwd kan worden, omdat cd wisselen meestal niet vaak nodig zal zijn. Dan zijn we er nog niet: de auto krijgt een GPS-ontvanger onder voor- of achterruit, diverse sensoren en een gyroscoop. U zult begrijpen dat inbouw in uw voiture tijd en geld kost.

Op het systeem dat in de radio zit, is het scherm klein en de aanwijzing bestaat uit een schetsje van de komende afslag, hoe u daar moet rijden en de afstand tot dat punt. De situatieschets is zondermeer duidelijk, ook in extreme gevallen als rotondes waar tien wegen samenkomen. Het probleem is meer dat het scherm in de radio zit en daarmee soms op een ongelukkige plaats om vlot af te lezen. Het grote systeem heeft een forser scherm in kleuren en zat bij onze demonstratiewagen op een zwanenhals gemonteerd. Daarmee is hij altijd goed afleesbaar en mogelijk gemakkelijker mee te nemen naar een volgende auto. Een netjes in het dashboard opgenomen scherm laat bij verwijdering een lelijk gat achter. Op dit 520-systeem kunt u kiezen uit de situatieschets zoals bij het kleine systeem of een kaartje waar de route op staat aangegeven. De schaal van dit kaartje is ruim instelbaar van enkele straten tot heel Nederland.

Heel handig vonden wij dat de straatnaam van de straat waarin wij reden onderaan in beeld stond. De aanwijzingen komen precies op het goede moment en u krijgt op tijd te horen dat u bijvoorbeeld links of rechts moet aanhouden om straks bij de echte afslag niet in de problemen te komen. Regelmatig horen we 'verderop rechtsaf' zodat we zeker weten dat we niet nu rechts moeten, maar pas straks.

Toch zijn er ook nog wat minpunten. Als eerste is daar de prijs, al is die niet excessief in vergelijking tot de concurrentie. Philips zegt trots dat er momenteel geen auto van boven de ton meer zonder navigatiesysteem wordt verkocht. Procentueel zijn dat niet veel auto's. Toch zit er beweging in want Opel heeft bijvoorbeeld zijn nieuwe Astra met het eenvoudige Carin-systeem leverbaar. Aan een ander minpunt, dat we een adres niet op huisnummer kunnen opgeven, komt zeer binnenkort verandering. Een kwestie van gegevens. De meeste problemen zitten trouwens in die gegevens. Op een normaal kruispunt kan op vier manieren linksaf worden geslagen, bij het kruispunt bij onze woning is slechts één van die vier toegestaan. Carin wilde ons prompt een overtreding laten begaan, toen die route haar handig leek. Overigens lieten ook alle concurrenten en alle routeplanners ons hier afslaan! Verder moesten wij in Hazerswoude op weg van Leiden naar Alphen volkomen overbodig een blokje rond gaan. Tot slot bleken de

aanwijzingen in de binnenstad van Amsterdam moeilijk te volgen. De straatjes liggen daar gewoon te dicht bij elkaar. De nauwkeurigheid zal echter in de toekomst beter worden, verder zal bij de volgende versie op de cd niet alleen het eigen land staan - inclusief huisnummer in blok - maar ook een hoofdwegennet van Europa; u kunt Carin dan ook zinvol op vakantie gebruiken.

Alpine

Alpine is een bedrijf dat de mooiste systemen levert. Alle onderdelen zijn los leverbaar en uw auto wordt net zo mooi opgetuigd als u wenst. Onze demonstrateur vertelde net de vorige dag een systeem samengesteld te hebben met een fors kleurenscherm voor de navigator, maar waarop de bijrijder desgewenst ook de tv op kon ontvangen. Voor de chauffeur bleef dan altijd nog een kleiner scherm voor de navigatie. Twee andere schermen waren in de rugleuningen van de voorstoelen voorzien, zodat de kids op de achterbank mee konden kijken met papa of mama, maar ook hun Nintendo of video konden gebruiken. De chauffeur kan als hij dat wil op zijn navigatiescherm automatisch bij achteruit rijden overschakelen op de camera achter; handig bij parkeren. Het getoonde kleurenscherm was om te klappen en schoof dan weg in ruimte waar normaal een autoradio ingaat. Dit lijkt leuk, maar besef wel dat u die autoradio ook ergens moet laten. De kaartgegevens komen in dit geval van NavTech en de software van Aisin, maar dat kan best veranderen als Alpine een betere mogelijkheid vindt. De afstandsbediening ziet er fraai uit, maar als de batterijen op zijn werkt hij niet meer. Bij Carin is die in een houder te plaatsen en is dan direct gekoppeld. Ondanks dat wij helemaal niet ontevreden waren over Carin vonden wij bij dit systeem de kleuren net wat helderder, misschien minder mooi, maar wel duidelijker.

TravelPilot

Dit product van Blaupunkt kent twee modellen: de TravelPilot RGS 08 die een fraai kleurenscherm heeft en de TravelPilot RGN 08 die met een kwaliteitsautoradio is gecombineerd. Het scherm is daardoor klein en ook over de groene achtergrondkleur kunnen wij niet echt enthousiast worden. Wel zijn we dat over de bediening van de radio die u bedient vanaf het stuur. Deze systemen gebruiken de geografische informatie van Tele Atlas. Wij reden mee met een auto waarin de TravelPilot met kleurenscherm zat. Ook hier weer de mogelijkheid te kiezen tussen situatieschetsen of de kaart. We keken toe en waren tevreden, maar toen we zelf even met de afstandsbediening mochten spelen, bleek die met zijn zes cursor- en twee entertoetsen knap onintuïtief. Natuurlijk een kwestie van wennen, maar de bediening van het eenvoudigere systeem lijkt minder verwarrend. De omweg in Hazerswoude bleek nu niet nodig, maar of dat nu lag aan de software of aan recentere gegevens was niet duidelijk.

Frank Druijff

als na-apen perfect moet zijn

Dissel kopieertechniek

voor al uw kopieerwerk
inbinden, plastificeren,
bedrukken van textiel,
computer opmaak, printen,
scannen, enz enz

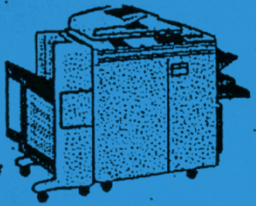

A.C Singel 344
3311 HL Dordrecht

Tel : 078 - 6139160
Fax : 078 - 6144594

..THERE!
ANOTHER MILLENNIUM-BUG
SOLVED..!.